

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у IV кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії, респонденти очікували **зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**, водночас стримано оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалася вища інфляція. Девальваційні очікування залишалися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- уповільнення **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні**: баланс відповідей – 37.5% (у попередньому кварталі – 63.2%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- **швидше зростання цін на споживчі товари та послуги**: 62.5% респондентів очікували, що зростання цін перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 21.1%), у цілому по Україні – 53.7%. Головними чинниками інфляції респонденти називали курс гривні до іноземних валют, військові дії та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти**: знецінення гривні відносно долара США очікували 93.3% респондентів (у попередньому кварталі – 94.1%), у цілому по Україні – 92.8%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств**: баланс відповідей – «мінус» 6.3% (у попередньому кварталі – 26.3%), у цілому по Україні – «мінус» 1.4% (таблиця);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції** нижчими темпами: баланс відповідей – 6.7% (у попередньому кварталі 31.6%). Водночас респонденти очікували, що обсяги реалізації продукції / послуг на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2024 року – 50.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 9.0% та 7.7% відповідно;
- **обсяг інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар на поточному рівні**: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 35.7%). Також респонденти області очікували скорочення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у III кварталі 2024 року – 21.4%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.3% та «мінус» 1.6% відповідно;
- **подальше зменшення кількості працівників на своїх підприємствах**: баланс відповідей – «мінус» 31.3% (одні з найпесимістичніших очікувань серед регіонів) (у III кварталі 2024 року – «мінус» 10.5%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 6.6%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на продукцію власного виробництва**: баланси відповідей – 87.5% та 68.8% відповідно (у попередньому кварталі – 94.7% та 63.2% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції й на оплату праці одного найманого працівника**: баланси відповідей – 80.0% і 53.3% відповідно (у попередньому кварталі – 78.9% і 42.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали військові дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

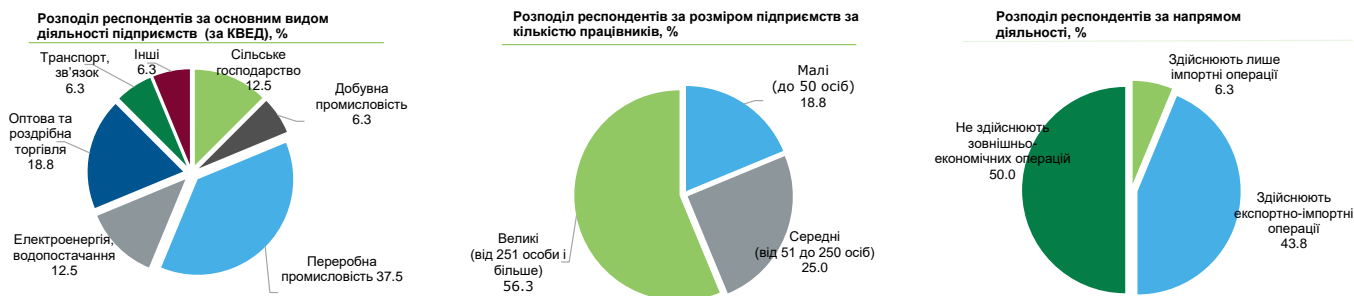
Посилились оцінки щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (їх частка становила 31.3%), надавали перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали наявність інших джерел фінансування, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

93.8% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.5%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

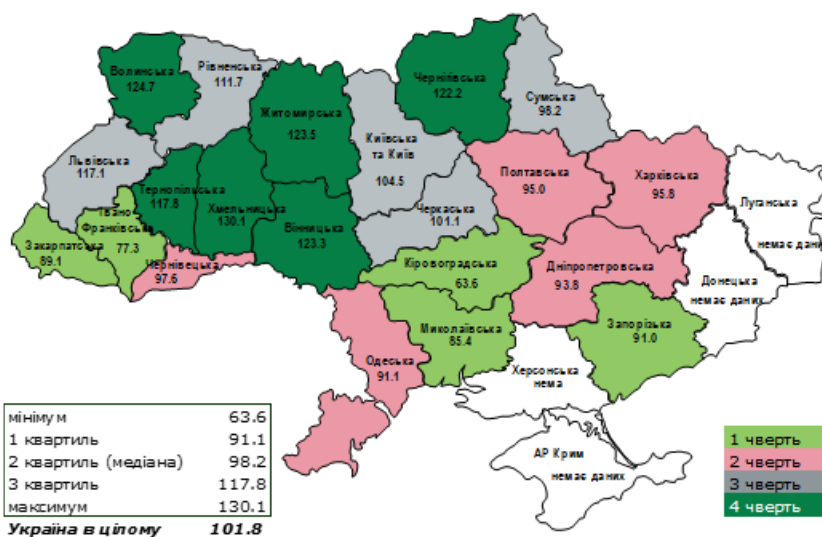
- **поточний фінансово-економічний стан поганий**: баланс відповідей – «мінус» 37.5% (одні з найнижчих оцінок серед регіонів) (у попередньому опитуванні – (-36.8%)), у цілому по Україні – «мінус» 6.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився й був нижчий, ніж нормальний**: баланс відповідей – «мінус» 54.5% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 33.3%);
- **підприємства області були змушені залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту**: баланс відповідей – «мінус» 6.7% (у попередньому кварталі – 10.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 01–27 листопада 2024 року;
- опитано всього 16 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

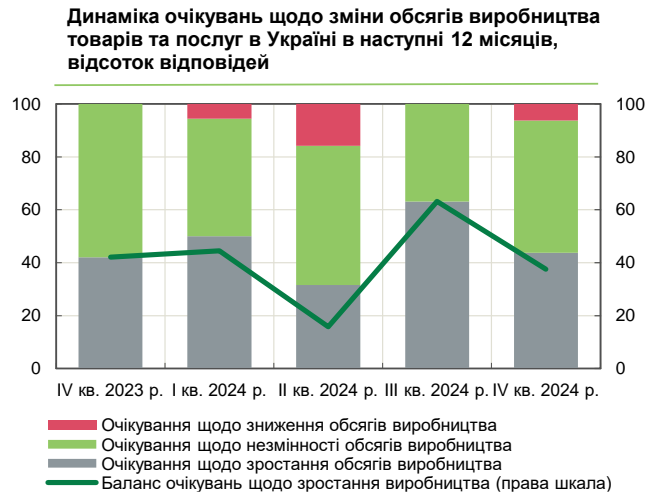
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-15.0	0.0	-5.3	26.3	-6.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	0.0	11.8	31.6	6.7
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	-16.7	-13.3	-25.0	21.4	-14.3
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	5.6	0.0	-6.3	35.7	0.0
кількості працівників	-15.0	-16.7	0.0	-10.5	-31.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

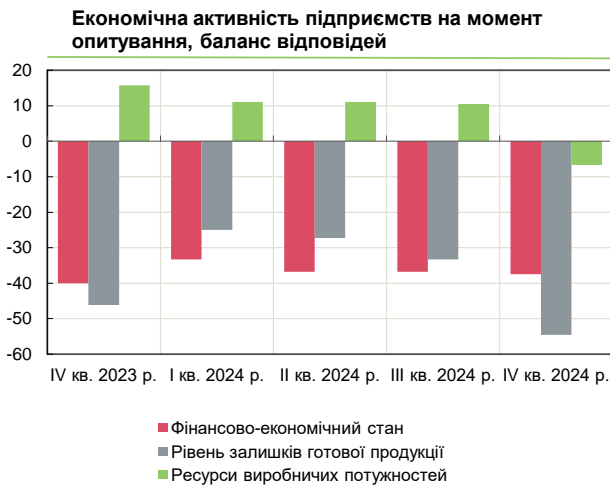
Графік 1

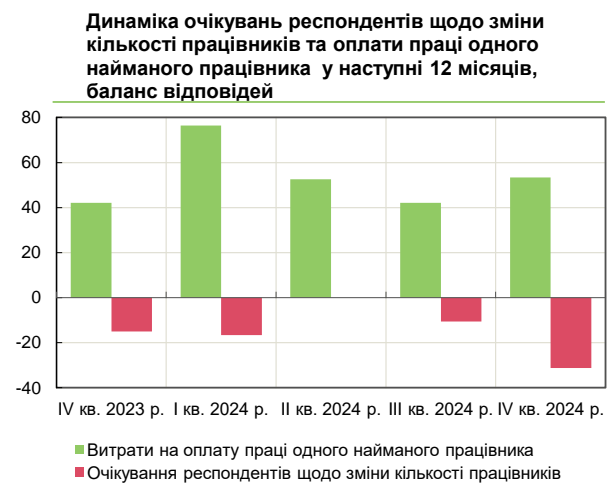
Графік 2

Графік 3

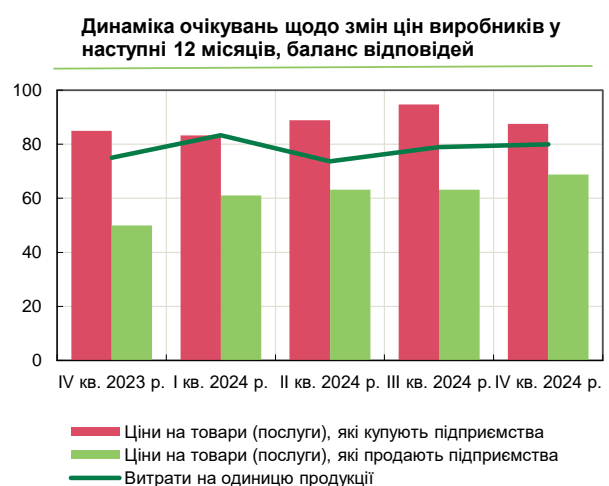
Графік 4

Графік 5

Графік 6

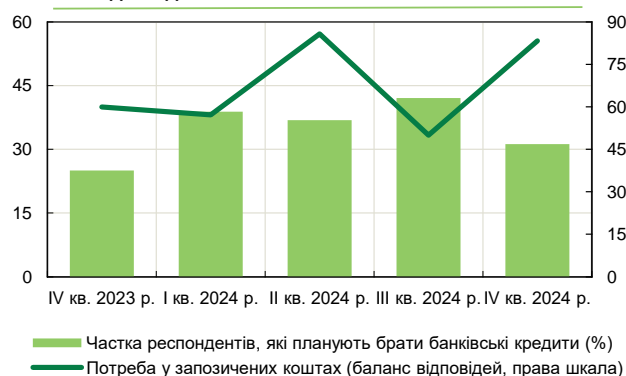
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

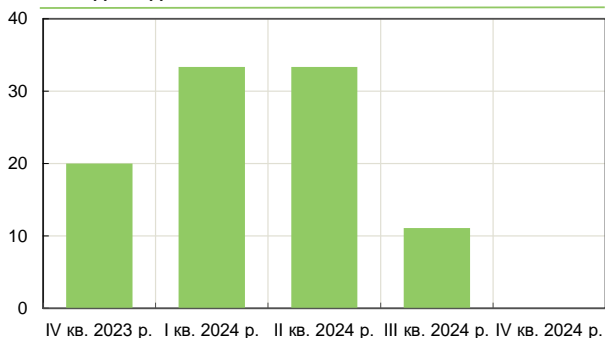
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

